

NIEUWSBRIEF

De Varkenspraktijk

ERVARING

Wist u dat?

Vlees van varkens kan een mooi onderdeel van het dieet zijn, daar het veel hoogwaardige eiwitten bevat, die we nodig hebben voor spieropbouw, het herstel van weefsel en ter ondersteuning van het immuunsysteem.

Ook bevat varkensvlees vitamine B1, B6 en B12. Deze vitaminen zijn benodigd voor het energiemetabolisme, de productie van rode bloedcellen en een gezond zenuwstelsel. Ook mineralen, zoals zink, ijzer en fosfor halen we uit varkensvlees. Deze mineralen gebruiken we onder andere voor ons immuunsysteem en de vorming van hemoglobine; essentieel voor zuurstoftransport.

Mager varkensvlees bevat relatief weinig verzadigd vet. Hiermee kan het een goede bron zijn van gezonde vetten. De aminozuren die ons lichaam niet zelf kan aanmaken, zijn allemaal aanwezig in (varkens)vlees.

Het doen van fundamenteel onderzoek is noodzakelijk om grote vragen te kunnen beantwoorden. Hierbij zijn we afhankelijk van praktijkervaringen en daarmee ook van u. Juist die praktijkervaringen miste Tineke; de reden dat we haar weer mogen verwelkomen! En de ervaringen van collega Rick gaven inspiratie voor een interessante column over de introductie van gezonde gelten.

- PPS studies naar Streptococcen
- Euthanasie
De methoden
- Test je kennis!
- Tineke is terug!
- Collega Rick Janssen in het nieuws:
The Guilty Gilt and the Leaky Sow Farm
- Even voorstellen: Patricia Christianen-Pelkmans

PPS studies naar Streptococcen

Chretien Gielen

Varkensarts De Varkenspraktijk, locatie Oss en Mill

Sinds 2016 maakt de Varkenspraktijk deel uit van een zogenaamde Publiek Private Samenwerking (PPS). In deze groep werken Publieke onderzoeksinstituten, zoals de Universiteit Wageningen, samen aan een onderzoek met Private bedrijven, zoals De Varkenspraktijk, maar ook veevoederbedrijven, farmaceuten en bijvoorbeeld de Gezondheidsdienst voor Dieren. Iedere partij brengt specifieke kennis, kunde en arbeid in. Dit soort fundamentele onderzoeken kosten veel geld en tijd en door samen te werken is het toch mogelijk dit soort onderzoeken uit te voeren.

Streptococcus suis is algemeen aanwezig in de varkenspopulatie en **veroorzaakt veel problemen**. Kreupelheden, hersenvliesontsteking, hartklepontstekingen en ook helaas veel sterfte. De meeste antibiotica die we nodig hebben moeten we inzetten om ziekte en sterfte door Streptococcen te beperken.

Fundamenteel Streptococcen onderzoek is hard nodig, omdat na al die jaren er nog grote vragen onbeantwoord zijn. Afgelopen jaren zijn verschillende van die vragen door dit PPS onderzoek beantwoord.

We vinden veel soorten (serotypes) Streptococcen in de keelamandelen van varkens, maar niet allemaal zijn ze ziekteverwekkend. Daaruit rijst de vraag of we de ziekteverwekkers kunnen onderscheiden van de andere? Inmiddels kunnen we aan het DNA van type 9 aflezen of het een ziekteverwekkende Streptococ is of niet. Bij de Gezondheidsdienst voor Dieren bestaat inmiddels de mogelijkheid dit met behulp van een PCR test vast te stellen.

Op nagenoeg alle bedrijven kunnen we **Streptococcen type 9** vinden, maar lang niet overal zijn er grote problemen. Ligt dat aan welke soort Streptococ (ziekteverwekkend of niet) aanwezig is? Door DNA onderzoek weten we nu dat de aanwezigheid van een ziekteverwekkende Streptococ type 9 niet alleen de oorzaak is van problemen. Op bedrijven met en zonder ziekte problemen vinden we dezelfde soort ziekteverwekkende Streptococcen. Er zijn dus meer factoren van belang.

De **keelamandelen van varkens** zijn de bron van waaruit de Streptococcen aan hun tocht door het lichaam beginnen, maar we weten nog steeds niet wat de factoren zijn die ervoor zorgen dat de bacterie in de bloedbaan terecht komt en dan ziekte kan veroorzaken. Daarnaast weten we ook niet precies hoe de besmetting van Streptococcen van de verschillende groepen varkens in de tijd tot stand komt. En natuurlijk zijn we op zoek naar nog betere manieren om te voorkomen dat Streptococcen ziekte kunnen veroorzaken.

Deze laatste bovenstaande vragen gaan onderdeel uitmaken van onderzoek wat in 2025 start. Net zoals tijdens de vorige onderzoeken kunnen we niets zonder de medewerking van varkenshouders. Dus zijn we veel dank verschuldigd aan de bedrijven die al meegewerkt hebben. Dankzij deze hulp komen we stap voor stap bij de oplossing van het Streptococcen probleem. We hopen ook bij het volgende onderzoek bij jullie aan te mogen kloppen.

Euthanasie

Voor varkenshouders zijn verschillende bedwelmings-/euthanasiemethoden beschikbaar om zieke of wrakke varkens op het bedrijf uit hun lijden te kunnen verlossen.

Een veel gebruikte methode is de mechanische bedwelmiging waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de penetrerende methode (met behulp van een schietmasker) en de niet-penetrerende methode (een slag op de kop

bij biggen van een gewicht tot maximaal 5 kg). Deze stap wordt opgevolgd door een stap waarin het dier gedood wordt (bijvoorbeeld door middel van verbloeding).

Systemen zoals de MS Nitrogen en de Anoxia box maken euthanasie met behulp van stikstof mogelijk op het bedrijf. Tevens zijn er tangen op de markt waarmee euthanasie door middel van elektrocutie plaats kan vinden.

Test je kennis!

In de praktijk komen we met regelmaat interessante beelden tegen. Weet u waar we bij de bovenstaande foto mee te maken hebben?

- A. Spoelwormen
- B. Uitscheiding uraten
- C. Lintwormen

Klik [hier](#) voor het juiste antwoord!

Tineke is terug!

Ik ben [Tineke van de Veerdonk](#). De meesten van jullie zullen me vast nog wel kennen, want ik ben tot 2021 jarenlang als dierenarts verbonden geweest aan De Varkenspraktijk in Oss. Ik heb toen een overstap gemaakt naar de farmacie. Daar heb ik me enkele jaren ingezet als [specialist varken](#). Het was een leerzame en interessante ervaring, maar ik merkte dat ik de meeste energie haalde uit de werkzaamheden die het dichtst bij de praktijk lagen; de dieren en de varkensbedrijven zelf.

In 2023 ben ik als [zelfstandig werkend dierenarts](#) begonnen. Sinds die tijd val ik af en toe eens een dag in bij [De Varkenspraktijk](#), ik behandel [gezelschapsdieren](#) en wordt door de [NVWA](#)

ingeschakeld om rundvee te keuren op het slachthuis.

Sinds augustus ben ik weer veel aan het werk bij De Varkenspraktijk, locatie Oss. Dit is voor mij veel uitdagender dan invalwerk, omdat juist de [samenwerking op de langere termijn](#) op de varkensbedrijven mijn werk interessant maakt.

Samenwerken om stappen te kunnen zetten in gezondheid. Het zijn onzekere tijden voor varkenshouders, en daarom is het fijn te ervaren dat er nog steeds zo veel mensen met een positief gevoel en veel plezier, ambitie en enthousiasme werken in de varkenssector. Daar wil ik me als varkensarts graag bij aansluiten!

Collega Rick Janssen in het nieuws:

The Guilty Gilt and the Leaky Sow Farm

V-Focus - editie Juli 2024

Begin Juni werd weer het IPVS / ESPHM 2024 gehouden. Een internationaal congres voor varkensartsen uit de gehele wereld. Dit jaar georganiseerd in het Duitse Leipzig. Vier dagen lang werden de laatste resultaten en inzichten gepresenteerd van onderzoeken en ervaringen met betrekking tot de varkensgezondheidszorg.

Bijzonder leuk en passend vond ik een presentatie over het belang van de introductie van **gezonde gelten** in een zeugenstapel. Daarbij werden de termen "The Guilty Gilt" en "The Leaky Sow Farm" geïntroduceerd.

The "Guilty Gilt", om het belang te onderstrepen dat op veel bedrijven de **introductie van gelten** de oorzaak zijn van veel persisterende infecties.

En dat dit leidt tot **instabiele zeugenbedrijven** waarbij infecties als PRRS, Mycoplasma en Influenza blijven circuleren.

Bij gelten is niet alleen de groei en ontwikkeling van belang.

Voor gezonde (gespeende) biggen en vleesvarkens, is een **stabiel gezonde zeugenstapel** van belang. Hiervoor is de invoer van gezonde gelten cruciaal. Gelten die **wel immunologisch goed voorbereid zijn** op de ziektekiemen die ze tegenkomen in de zeugenstal, maar **géén ziektekiemen meer uitscheiden**.

De gelt die nog ziektekiemen uitscheid, na introductie in de zeugenstapel is de "Guilty Gilt", hetgeen leidt tot de **blijvend circulerende endemische infecties** in de zeugenstal. De zeugen besmetten vervolgens, via verticale transmissie, de biggen; "The Leaky Sow Farm"

is een feit! De nadruk moet dus bij de gelten liggen in een systeem van geltenopfok, waarbij de gelten goed beschermd kunnen worden tegen de ziektekiemen, door middel van vaccinatie en natuurlijke besmetting, waarbij de gelten einde opfok de ziektekiemen totaal niet meer uitscheiden. Een vast systeem van: vroege adaptatie aan de ziektekiemen op het bedrijf d.m.v. vaccinatie of natuurlijke besmetting; langdurige cool-down (minimaal 12 weken!); batch gewijze opfok van gelten én een gedegen monitoring einde opfok van de dekrijpe gelten, zijn dan cruciaal.

Heeft u PRRS, Mycoplasma, Circo of Influenza regelmatig op uw bedrijf? Voorkom dan dat er Guilty Gilts op uw bedrijf aanwezig zijn.

Even voorstellen

Mijn naam is *Patricia Christianen-Pelkmans*. Samen met mijn man en kinderen woon ik in Galder op een melkveebedrijf. Ik werk sinds 2003 binnen Dierenkliniek 't Leijdal (De Varkenspraktijk, locatie Chaam). Via stage ben ik hier terecht gekomen.

Wij dragen er zorg voor dat de juiste medicijnen voor onze varkenshouders en de dierenartsen worden klaar-gezet. De afwisseling maakt mijn werk leuk! Ik assisteer bij de gezelschapsdieren, de landbouwhuisdieren en werk veel in het lab. Daar haal ik veel energie uit!